

Álit

í

løgtingsmáli nr. 80/2018 Uppskot til eykajáttanarløgtingslóg fyri november 2018

Kristina Háfoss, landsstýrismaður í fíggjarmálum, hevur lagt málið fram 6. november 2018, og eftir 1. viðgerð 11. november er tað beint Fíggjarnevndini.

Nevndin hevur viðgjørt málið á fundum 8., 28. november og 4. desember 2018.

Undir viðgerðini hevur nevndin havt fund við Tórshavnar Kommunu og landsstýrismannin í mentamállum.

Undir viðgerðini hevur nevndin býtt seg í ein meiriluta og ein minniluta.

Meirilutin (Ruth Vang, Pauli Trond Petersen, Kristin Michelsen, Bárður Nielsen, Bill Justinussen og Kristianna W. Poulsen) vísir á umbøn um eykajáttan á 18,7 mió. til Skúladepilin við Marknagil. Av hesum eru 14,25 mió. longu nýttar. Undir viðgerðini er Fíggjarnevndin kunnað um, at harumframt tørva 9,7 mió. Eisini er Fíggjarnevndin kunnað um, at tað harumframt eru staðfestir manglar fyri 17,6 mió.

Fíggjarnevndin heldur, at tað hevur alstóran týðning, at umstøðurnar á Glasi sum skjótast verða betraðar, so at skúlin verður tryggari fyri næmingar og starvsfólk, og so at tann neyðuga útgerðin verður til undirvísing. Tað er av alstórum týðningi, at bæði næmingar og starvsfólk sum skjótast fáa arbeiðsnáðir, og at gerandisdagur teirra kemur í tryggari legu.

Tó ynskir meirilutin ikki at játta pening, sum longu er brúktur, tí vandi er fyri, at hetta kann misskiljast soleiðis, at Fíggjarnevndin hevur góðkent óheimilaða meirnýtslu. Meirilutin vil tí hava, at henda meirnýtsla verður staðfest í roknskapinum. Fíggjarnevndin slær fast, at hon góðkennir ikki meirnýtsluna, sum sbrt. fylgiskjali 1 dagfest 16/11 er kr. 14,25 mió.

Meirilutin leggur áherðslu á, at peningurin skal brúkast sambært teirri raðfesting, ið er upplýst í nevndarskjølunum. T.v.s.

- endauppperð og manglar av verandi arbeiðum fyri í alt kr. 5,65 mió. (sbrt. fylgiskjali 1, dagf 16/11),
- krøv og ynski, sum eru komin afturat frá skúlanum við raðfesting 1 fyri tilsamans kr. 7,015 mió., (sbrt. fylgiskrivi 5 dagf. 16/11),
- arbeiðið at seta upp maskinur til yrkisútbúgvingarøkið fyri kr. 1,5 mió. (sbrt. skrivi frá Mentamálaráðnum til Fíggjarnevndina dagf. 23.11.2018).

Tilsamans gevur hetta kr. 14,165 mió.

Tí setir meirilutin fram soljóðandi:

b r o y t i n g a r u p p s k o t

§ 7. Mentamál

Útr. Innt.

- Tús. kr. -

7.23.3. Miðnámsútbúgvingar

23.3.09. Skúladepil við Marknagil (Løgjuj.)

J: 63.500 -

EYJ: 14.165 -

Undir viðgerðini í Fíggjarnevndini er tað komið fram, at tað ikki ber til at staðfesta, um tilsamans 46 mió. kr. er endaliga upphæddin, sum skal til fyri at gera verkætlanina lidna. Tað er í sjálvum sær átaluvvert.

Meirilutin heldur, at stýringin av verkætlanini hevur ikki verið nøktandi. Harumframt tekur meirilutin fyri givið, at landsstýrið setir ítøkilig átøk í verk fyri at tryggja eina munandi neyvari stýring av byggiverkætlanini, tað ið eftir er av byggitíðini.

Meirilutin tekur tað sum eina sjálvfylgju, at tann sannroynd, at peningur er brúktur í heimildarloysi, verður kannað, og at ábyrgd verður staðfest. Fíggjarnevndin heldur tað vera rættast, at løgtingsgrannskoðararnir kanna alla byggiverkætlanina sum skjótast.

Meirilutin vil, at øll tilgongdin í sambandi við byggiverkætlanir hjá landinum verður endurskoðað beinan vegin, fyrst og fremst leikluturin og uppgávarnar hjá Landsverki, men eisini tvíbýtta ábyrgdin ímillum byggiharra og byggjánara, í hesum føri Samferðslumálaráðið og Mentamálaráðið.

Við hesum tekur meirilutin undir við málinum og mælir Løgtinginum til at samtykkja uppskotið.

Minnilutin (Jacob Vestergaard) tekur ikki undir við uppskotinum, ásannandi, at tað framhaldandi er Landsverk, sum skal standa fyri liðugtgerðini av Glasi.

Gongdin við byggingini hevur víst, at Landsverk ikki hevur havt førleika at stýra verkætlanini. Bæði tíðarætlanir og kostnaðarmetingar hava verið broyttar ferð eftir ferð. Tað er ongín trygd fyri at tað, sum nú er upplýst í uppskotinum, er tað, sum skal til, fyri at fáa gjørt skúlan lidnan og tryggan.

Fleiri veitarar, sum hava gjørt ymiskt arbeiði á Glasi, hava ikki fingið pengar fyri tað arbeiði, teir hava gjørt. Serliga tær smærru fyrítøkurnar eru komnar illa fyri av hesum. Slíkt kann ikki góðtakast, og má rættast beinanvegin.

Ongin tykist at hava ábyrgdina av Glasi. Landsstýrismaðurin í mentamálum, sum biður um at fáa pengarnar játtaðar til liðugtgerðina, sigur seg ikki hava ábyrgd av, hvussu játtanin verður brúkt. Tað í sjálvum sær átti at fingið allar ávaringarklokkur at ringja.

Tá landsstýrismaðurin soleiðis frásigur sær alla ábyrgd av einari játtan, sum nú nærkast 700 milliónum krónum, og tá løgmaður ikki letur við seg koma, átti Løgtingið at syrgt fyri, at ábyrgd bleiv staðfest.

Landsgrannskoðarin hevur í notati frá januar í 2017 til Løgtingsgrannskoðararnar um játtanar- og útreiðslugongdina í samband við verkætlanina at byggja Glasir, staðfest, at - ***“játtanin til Skúladepilin er latin undir § 7 “Mentamál”. Mentamálaráðið hevur latið Landsverki ræðisrættin til játtanina, men ábyrgdin fyri, at játtanin fer at halda, og at borgarin fær tað fyri peningin, sum rindað er fyri, liggur hjá Mentamálaráðnum”***.

At løgmaður og landsstýrisfólk nú tosa um at seta kanningar í verk av byggigøluni, fyri at staðfesta politiska ábyrgd, eru bert undanførslur, tí hetta er púra greitt í notatinum frá Landsgrannskoðaranum.

Tað, sum nú gongur fyri seg, at ongin tekur ábyrgdina av nøkrum, er tað ringasta, sum kann henda í einari politiskari skipan. Tá ið tey, sum eiga at taka ábyrgd, bert yppa øksl og lata standa til, hevur hetta ávirkan á alla skipanina. Hetta minnir ikki sørt um tað, sum gekk fyri seg í 80-árunum, og førði við sær, at Føroyar fóru á húsagang.

Minnilutin hevur frá byrjan havt áhuga fyri byggingini av Glasi, og hevur tí fylgt byggingini tætt. Endamálið hevur sjálvtsagt verið, at okkara ungdómur og tey, sum skulu arbeiða á Glasi, skulu fáa ein dygdargóðan skúla. Minnilutin hevur ongantíð viljað Glasi illa, men kann ikki góðtaka byggifusk og undanførslur.

Minnilutin hevur ferð eftir ferð gjørt vart við, hvussu støðan hevur verið á Glasi, bæði í Fíggjarnevndini og í fyrispurningum/orðaskifti í Løgtinginum, men ongin hevur latið við seg koma.

Hetta er átaluvvert og vísir at tey, sum hava ábyrgd, ikki hava viljað sæð veruleikan í eyguni, og bert latið staðið til. Higartil hevur ongin vilji verið til at kanna øll páhaldini um vánaliga arbeiðið á Glasi.

Tað er heldur ongin trygd fyri at teir skaðar, sum eru á berandi konstruktiónir, dekkelement, vindeygu v.m. verða gjørdir aftur. Tað er bert dekkað út yvir, so skaðarnir ikki síggjast.

Ongin loysn er funnin á trupulleikanum við takinum. Sum nú er, órógvar tað undirvísingina, tá tað regnar, og ikki at tala um, tá tað fer at kava.

Landsstýrismaðurin tekur heldur ikki ábyrgdina av, at næmingar eru farnir inn í skúlan, áðrenn trygdarviðurskiftini á skúlanum eru í lagi. Slíkt átti ikki at komið fyri í einum framkomnum landi.

Tá málið varð lagt fyri Løgtingið, upplýstu landsstýrisfólkini í fíggjarmálum og mentamálum, at “talan hevur m.a. verið um krøv, sum byggimyndugleikarnir hava sett aftaná, at arbeiðið varð liðugt, og sum tískil skuldu rættast, tí samsvar ikki hevur verið millum myndugleikakrøv og verkætlanina hjá ráðgevanum”.

Hetta er ikki í samsvari við tað, sum byggimyndugleikin hevur upplýst fyri Fíggjarnevndini. Tvørtur ímóti hevur byggimyndugleikin, saman við byggiharranum, verið við til at finna bíligari loysnir enn tær, sum vóru í verkætlanini.

At koma við villedandi upplýsingum til Løgtingið, fyri at fáa málið skundað ígjøgnum, er sera álvarsamt, og hevði undir vanligum umstøðum fingið avleiðingar fyri avvarðandi landsstýrisfólk.

Minnilutin tekur fult undir við, at øll viðurskifti viðvíkjandi Glasi verða fingin í rættlag, og neyðugu pengarnir verða játtaðir til tað.

Fyri at tað kann lata seg gera, má landsstýrismaðurin fáa onnur, serkøn í slíkari bygging, at sýna allan bygningin og finna út av, hvussu byggifeilir/-skaðar skulu rættast. Harnæst má finnast út av, hvussu bygningurin kann gerast liðugur, hvørja tíð tað tekur, og hvat endaligi kostnaðurin verður.

Ikki fyrr enn tá eigur Løgtingið at játta neyðuga peningin til liðugtgerðina.

Ein grundleggjandi fortreyt fyri, at Løgtingið kann játta pening til eina verkætlan er, at landsstýrisfólkið, sum tekur ímóti játtanini, veit, hvørja ábyrgd tað hevur. Hendan fortreyt er ikki til staðar.

Við hesum viðmerkingum mælir minnilutin Løgtinginum frá at samtykkja uppskotið.

Fíggjarnevndin, 4. desember 2018

Ruth Vang
formaður

Bárður Nielsen
næstformaður

Helena Dam á Neystabø

Kristin Michelsen

Pauli Trond Petersen

Jacob Vestergaard

Bill Justinussen